

גליון 24, 17 ביוני 2009

העם של פרו בלם את תאגידי הנפט

העמים הילידים, יחד עם האיגודים המקצועיים ומפלגות השמאל, התמרדו נגד הפיכת יערות הגשם לשדות קידוחים – ונחלו הישג חשוב.

הפגנות גדולות נערכו בסוף השבוע שעבר ברחבי פרו בתמיכה במאבק האינדיאנים באמזונאס. זאת, חרף העוצר שהוטל על חלקים נרחבים מהמדינה. מאות אלפים יצאו לרחובות הערים לקריאתם המשותפת של מפלגות השמאל, של האיגודים המקצועיים ושל התנועות החברתיות, ובהן תנועות המייצגות את העמים המקוריים. במקביל, נערכו במהלך הימים האחרונים עשרות הפגנות ועצרות מחאה מול שגרירויות פרו ברחבי העולם - מפאריס, ברצלונה ומדריד בצפון, ועד בואנוס איירס וסנטיאגו דה צ'ילה, בדרום.

נשיא בוליביה, **אוו מוראלס**, שהגיע בשבוע שעבר לביקור פתע בקובה ושוחח עם הנשיא **ראול קסטרו** ועם מנהיג המהפכה הקובנית, **פידל קסטרו**, הביע תמיכה במפגינים. מוראלס נפגש בבירה הוואנה עם אלפי סטודנטים מבני ארצו, הלומדים במוסדות להשכלה גבוהה קובניים. בדבריו ציין, כי הוא תומך במאבקם של העמים המקוריים בפרו נגד האימפריאליזם: "לא ייתכן שידכאו כך את המנוצלים ביותר בתולדות אמריקה הלטינית".

הפגנות בלימה

ב-11.6 אירעו בבירה לימה עימותים בין המפגינים לבין כוחות המשטרה. המפגינים ניסו לצעוד לעבר הפרלמנט, כדי לדרוש את ביטולם של "חוקי היערות", המפקירים את יערות האמזונאס לניצול ולהשחתה בידי חברות רב-לאומיות אמריקאיות. במשך שעות ניסו המפגינים להגיע לפרלמנט, אבל כוחות משטרה מנעו זאת מהם.

"לבטל-לבטל", "אלן גרסיה רוצח", "העם המאוחד לא ינוצח" ו"הלאה האימפריאליזם האמריקאי" - קראו המפגינים יממה לאחר שבלחצם השעה הפרלמנט את הליך חקיקת שני החוקים. חוקים אלה היו אמורים לאפשר בנייה וסלילה של כבישים באזורים המיוערים באמזונס וניצול אוצרות הטבע בידי תאגידים רב-לאומיים. החקיקה הממשלתית הייתה פועל יוצא של "הסכם הסחר החופשי", שנחתם בין פרו לארצות-הברית.

ההחלטה לאפשר בניית מפעלי תעשיה וסלילת אוטוסטרדה באורך של מאות קילומטרים ביערות האמזונס, הציתה בשבועיים האחרונים עימותים אלימים בין עמים מקוריים באמזונס לבין ממשלת פרו הימנית בראשות הנשיא **אלן גרסיה**. בעימותים נרצחו עשרות מפגינים. המתנגדים לתוכניות הודיעו, כי בכוונתם להמשיך ולהפגין באזור "עד שהתוכניות יסולקו כליל מסדר יום הממשלה".

מחאת העמים המקוריים

הכל החל לפני שבועיים ליד העיר בגואה, לאחר שתושבי העמים המקוריים, החיים באזור, הפגינו במחאה על כוונת הממשלה לבצע קידוחי נפט וגז באדמתם. התושבים חסמו את אחד הכבישים המובילים לעיר, והשוטרים הפעילו כוח בניסיון לפתוח את הכביש לתנועה.

גל המחאות ברחבי פרו החל לאחר שכוחות הביטחון הקימו מחסומים בג'ונגלים והטילו עוצר במחוז אמזונס. המפגינים בערים הגיבו על עימותים אלימים, שפרצו בין שוטרים לתושבים ילידים, אשר הפגינו נגד מדיניות הממשלה, ובמהלכם נורו למוות עשרות. לטענת גורמים רשמיים, "במהומות נהרגו לפחות 22 שוטרים" וכן תשעה מפגינים. המפגינים מסרו, לעומת זאת, כי מניין ההרוגים בקרבם גבוה בהרבה, ועומד על יותר מ- 30. המפגינים לקחו 38 שוטרים כבני ערובה. לפחות תשעה מהם נהרגו בקרב היריות, כאשר הצבא ניסה לשחרר בכוח את בני הערובה.

בהודעה שפרסם, הגן נשיא פרו על מעשי המשטרה, וטען כי היא פעלה נגד "תוקפנות חתרנית ואנטי-דמוקרטית", שמנעה עד כה קידוחי נפט וגז באזור. הנשיא גרסיה טען, כי החוקים המעניקים זיכיונות קידוח לחברות רב-לאומיות "חיוניים כדי לפתח את פרו". לעומתו משוכנעים הילידים, כי מדובר בהפרה של החוק הבינלאומי, מאחר שהשלטונות לא קיבלו את הסכמתם למהלך.

השעיית החוקים מסמנת פסק זמן בהתמודדות בין חוגים דמוקרטיים מתרחבים בחברה הפרואנית לבין הנשיא הימני הפרו-אמריקאי. המוחים, ובהם תנועות העמים המקוריים, שבו והדגישו, שלא יפסיקו את המאבק עד לביטולם המלא של החוקים, המפקירים את חייהם ואדמתם בידי ההון הזר.

א"ד

גוש הדמוקרטיה במצעד הגאווה

מצעד הגאווה המסורתי התקיים בתל-אביב ב-12 ביוני, בהשתתפות של רבבות, והסתיים על חוף הים במסיבה רבת משתתפים.

במסגרת המצעד צעד "גוש הדמוקרטיה", אותה יזמו פעילי אדום-ורוד בחד"ש. בקריאה לצעוד בגוש הדמוקרטיה, נכתב:

"הדמוקרטיה בישראל חווה מתקפה שלא הייתה כמותה זה שנים. לאחר שהועלה בכנסת 'חוק איסור המצעדים', המבקש לשלול את חופש הביטוי של הקהילה הגאה, מבקשת הממשלה להעביר חוק, שישלול את חופש הביטוי מהמבקשים לציין את זכר הנכבה. שר הפנים אלי ישי (ש"ס), שניסה בקדנציה הקודמת לשלול את זכות הירושה מזוגות חד-מיניים, מבקש להעביר חוק, שיאפשר לו לבטל את אזרחותם של ערבים אזרחי ישראל. התפתחויות אלה מהוות תמרור אזהרה עבור כל מי שזכויות האדם יקרות ללבו.

ממשלת הימין הקיצוני מקדמת מדיניות הומופובית וגזענית, המאיימת לצמצם משמעותית את המרחב הדמוקרטי בישראל. האלימות כלפי מצעד הגאווה באילת, מקרי התקיפה ההומופוביים, בחיפה וההתבטאויות הטרנסופוביות בתקשורת בתל אביב, אינם מנותקים מהרוח הרעה הנושבת מן השלטון, ממתקפת החקיקה הגזענית של הימין ומאווירת ההתרופפות של ערכי הדמוקרטיה".

הפנייה מסתיימת באמירה, כי בעידן של פאשיזם זוחל, מצעד הגאווה הוא סמל של מאבק למען שוויון, פלורליזם ודמוקרטיה".

משרד הבריאות יממן לכל התלמידים סל בריאות שן מניעתי

לפני כשנה עתרו לבג"ץ האגודה לזכויות האזרח ורופאים לזכויות האדם, באמצעות עו"ד דורי ספיבק מהקליניקה למשפט וזכויות אדם באוניברסיטת ת"א, בדרישה לספק לכלל תלמידי ישראל טיפולי שיניים, כמתחייב מחוק ביטוח בריאות ממלכתי.

החוק קובע, כל תלמיד בגילאי 5 עד 18 זכאי לסל של שירותי בריאות שן, אשר כולל בדיקות, מעקב וטיפולי שיניים. אלא שמשרד הבריאות קבע נוהל, לפיו טיפולי השיניים יסופקו בידי הרשויות המקומיות, לפי בחירתן. כתוצאה מכך, רשויות מקומיות מבוססות סיפקו לילדים סל בריאות שן, אך ב-60% מהרשויות המקומיות, התלמידים אינם מקבלים שירותים בתחום בריאות השן. דוח מבקר המדינה משנת 2004 מצא, כי על אף שכל התלמידים זכאים לסל בריאות שן, רק כרבע מהתלמידים במסגרות חינוך חובה זכו לטיפולי שיניים.

בעקבות העתירה, הודיע משרד הבריאות, כי המימון לסל בריאות שן מניעתי בסיסי יגיע במלואו מתקציב המשרד, ללא קשר למצבה הכלכלי של הרשות המקומית. כדי לממן זאת, הוגדל תקציב הסל מ-10 מיליון ל-30 מיליון שקל.

עו"ד ספיבק אמר בעקבות ההודעה: "זה צעד חשוב בדרך לביטול האפליה בזכאות התלמידים לשירותי בריאות השן. אולם למרות שבדיקות שיניים שוטפות הן בעלות חשיבות עצומה להפחתת התחלואה, ההתחייבות של משרד הבריאות אינה מבטיחה ליישם מתן סל בריאות שן מלא, כפי שקובע חוק ביטוח בריאות, כולל טיפולי שיניים. לכן המערכה בתחום זה תימשך".

מכתב למערכת

הייסגרו מהדורות החדשות המקומיות?

סכנת סגירה מרחפת מעל חמש מהדורות חדשות יומיות, המשודרות בערוץ 98 בכבלים, בהן מסקרים את הנעשה ברחבי הארץ, זה נראה ומרגיש כמו סופו של תהליך חיסול איטי ומכוון. מישהו מאמין, שאין צורך שאזרחי המדינה ישמעו ויראו מה קורה אצלם בעיר ובשכונה. אותו מישהו סבור, שעדיף שהציבור יסתפק במהדורות החדשות הארציות, המתרכזות בעיקר בנושאים כלליים והנתונות ללחץ הרייטינג.

מה הסיכוי שנראה בטלוויזיה הארצית כתבה על מצבה של שכונה ד' בבאר שבע? איפה עוד יש מהדורות חדשות בערבית בטלוויזיה בארץ? סגירת החדשות המקומיות משמעותה - חיסולו של כלי תקשורת עצמאי, מקומי, שאינו מחויב לרייטינג.

חדשות הכבלים נולדו ב-1990, כאשר החברות המסחריות רצו לזכות במכרז לשידורים בכבלים, ולפיכך התחייבו לשדר מהדורות חדשות מקומיות. המהדורות זכו באחוזי צפייה גבוהים, והחברות השמיעו אז מילים גבוהות על "שירות לציבור". בשנות ה-90, שודרו 12 מהדורות חדשות אפקטיביות בשעה 18:00 בערוץ 3, ודאגו לדווח לציבור על הנעשה באזור מגוריו.

פחות מ-20 שנה חלפו מאז, ומה השתנה? האם לאזרח מן השורה לא מגיע לשמוע, מה עושה העירייה בכספי הארנונה שלו? האם חברי המועצה המקומית יוכלו להיפטר סוף סוף מביקורת ממשית על מעשיהם?

סגירת החדשות המקומיות אינה מקרית. חברות הכבלים מנסות כבר כמה שנים להיפטר מהחובה הזאת, שעלתה להם 25 מיליון שקל כל שנה. כיום סכום זה מקוזז מהתמלוגים שהן משלמות למדינה, כך שבפועל העלות אינה גבוהה.

גם שיטת הסגירה מוכרת: תחילה ריכזו מהדורות והן הפכו פחות מקומיות. מהדורת החדשות במרכז, למשל, מכסה כיום את כל האזור מהרצליה ועד למודיעין, בו מתגוררת כמחצית מאוכלוסיית ישראל. מהדורת הדרום - מאשדוד ועד אילת. מה הסיכוי שהכתב, המסקר אזור כל כך גדול, יכיר את חברי המועצות בערים הקטנות? אך למרות שהמהדורות נעשו פחות משמעותיות לחיי האזרחים. עדיין שודרו חמש מהדורות יומיות, המאפשרות חשיפה לסיפורים מקומיים.

השלב הבא היה - הוצאת המהדורות מערוץ 3 והעברתן לערוץ הקהילתי (ערוץ 98), הזוכה במימון ובחשיפה קטנים בהרבה. וכעת על הפרק סגירה מלאה של החדשות המקומיות — של כלב שמירה של הדמוקרטיה, ומניעת החשיפה של תחומי חיים שלמים. מי יספר לנו על האזבסט בשוק בבאר שבע, או על חייהם של התושבים, שמס רכוש שכח לתקן את נזקי המלחמה בביתם?

כל זאת, מבלי שדיברנו על מצוקת התעסוקה של אנשי התקשורת בפריפריה. רק סגירת המהדורה המקומית בדרום תגזול את פרנסתם של 30 עובדות ועובדים.

סגירתו של כל כלי תקשורת הוא יום עצוב לדמוקרטיה הישראלית, אך עדיין לא מאוחר מדי. לא מדובר בהחלטה של איש עסקים פרטי, אלא של אישי ציבור ופקידי האוצר. אסור לאזרחי המדינה לתת להם לסגור כלי מידע וביקורת על הנעשה בשכונה שלנו.

יובל גוז'נסקי, ראש מסלול עיתונות טלוויזיה, מכללת ספיר

התנחלויות – הגרעין האמיתי של המדיניות

מאז 2001, נוספו להתנחלויות 95 אלף מתנחלים ועוד מאה מאחזים.

"בנושא הרחבת ההתנחלויות בעשור האחרון, הטענות שלי מופנות לא רק לימין הקיצוני הגלוי, אלא גם לימין הקיצוני, החבוי תחת הכותרת 'מפלגת העבודה'" – הדגיש ח"כ **דב חנין** (חד"ש), בהוקיעו את מדיניות הרחבת ההתנחלויות של ממשלות הליכוד, קדימה והעבודה.

בדיון במליאה על אודות ההתנחלויות (8.6), הציג חנין את הנתונים הבאים: בעשור הראשון לאחר הכיבוש, הקימו הממשלות 32 התנחלויות, שבהן חיו 6 אלפים מתנחלים, וזאת ללא ההתנחלויות בירושלים המזרחית. כיום הגיע מספר ההתנחלויות, ללא ירושלים, ל-127, וחיים בהן כ-300 אלף מתנחלים. מנתונים אלה עולה, כי כל הדיבורים בדבר גידול כתוצאה מ"ריבוי טבעי" אינם אלא ניסיון הונאה.

בהקשר זה ציטט חנין את שנאמר ב"מפת הדרכים" (2003), שהממשלה קיבלה, לגבי הגידול הטבעי: "בהתאם לדו"ח מיטשל, ממשלת ישראל מקפיאה כל פעילות התנחלות, לרבות גידול טבעי של ההתנחלויות".

על שערוריית ההתנחלויות מעידה הפרשה החדשה של מה שמכונה הרחבת ההתנחלות סנסנה. למרות שמדובר בהתנחלות חדשה, המרוחקת שלושה קילומטרים מסנסנה הקיימת, כונתה התוכנית לבניית 400 יחידות נוספות, שאישר שר הביטחון ברק, בשם "התרחבות".

חנין הוקיע את הצביעות של נציגי הימין הקיצוני, אשר תוקפים את ממשלת נתניהו בנושא ההתנחלויות, למרות שהם יודעים היטב, שההתנחלויות גדלות בהיקף עצום בידיעתה ובעידודה של הממשלה. הוא תבע מהממשלה להתחייב להקפאה של כל בנייה בהתנחלויות.

כתבי אישום נגד 12 מתושבי שפרעם

בהצעה לסדר היום, העלה ח"כ **מוחמד ברכה** (חד"ש) את ההחלטה של פרקליטות המדינה להגיש כתבי אישום נגד 12 תושבים משפרעם, המואשמים בניסיון לרצח ובהכשלת שוטרים במילוי תפקידם.

הגשת כתבי האישום, שנתקלה בזעם רב של תושבי שפרעם ובביקורת מצד חוגים דמוקרטיים בישראל, עוסקת באירוע הכואב, שהתרחש ב-4 באוגוסט 2004, כאשר מחבל יהודי במדי צבא בשם עדן נתן זאדה רצח בדם קר ארבע מתושבי שפרעם.

בהתייחסו להחלטה, אמר ברכה, כי הפרקליטות לא ניגשה לעניין בידיים נקיות. הוא הזכיר שורה של מקרים, שבהן מפגעים פלסטינים נרצחו בירי – אך איש מהיורים לא הועמד לדין. ייתר-על-כן, בכמה מקרים היורים אפילו זכו באותות הוקרה.

נוסף לכך, הפרקליטות סגרה את תיק החקירה, שבו ניסתה להתחקות אחר תנועותיו של המחבל נתן זאדה, שהיו ידיעות ברורות, שהוא עריק מהצבא, שהוא חמוש וכי יש לו כוונות זדוניות. הפסקת החקירה הזאת משמעותה – טיוח העובדה, שאיש מכל הגורמים – משטרה, צבא – לא עשה את הנדרש, כדי למנוע מהרוצח להגיע לשפרעם ולבצע את זממו. בסיכום דבריו האשים ברכה, שההחלטה להגיש כתבי אישום נגועה במניעים גזעניים ובחוסר הגינות. הוא קרא ליועץ המשפטי לממשלה לסגור את כל התיקים נגד תושבי שפרעם, שהגנו על עצמם.

ביטול כתב אישום נגד מתנחל בחברון

בדיון בכנסת (9.6), הוקיע ח"כ דב חנין את השערורייה שבהחלטת הפרקליטות לבטל את כתב האישום שהגישה נגד המתנחל זאב בראודה מקרית ארבע, שירה ופצע פלסטינים בחברון. העילה לביטול כתב האישום – סירוב הפרקליטות לחשוף בפני הנאשם חומר הנוגע לפעילויות לא-חוקיות של מתנחלים.

בית המחוקקים

סמכות בית הדין לעבודה לגבי מועדי הגשה

מליאת הכנסת אישרה (10.6) בקריאה טרומית הצעת חוק של ח"כ דב חנין (חד"ש), שעניינה – מתן סמכות לבית הדין לעבודה להאריך מועדים להגשת תביעות וערעורים. תיקון זה חשוב במיוחד לעובדים ולמובטלים, שמסיבות שונות לא עמדו בלוח הזמנים המוגדר להגשת תביעה או ערעור.

הצעת החוק הועברה להמשך דיון בוועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

הארכת חופשת הלידה ל-16 שבועות

ההתנגדות של הממשלה והתחמקותן של חברות כנסת מהקואליציה לתמוך בהצעת החוק, גרמה (10.6) להסרתן מעל סדר היום של שתי הצעות חוק בעניין הארכת חופשת הלידה מ-14 ל-16 שבועות, שהגישו הח"כים דב חנין (חד"ש) ויואל חסון (קדימה).

ייעול שימוש באנרגיה במבני ציבור

במסגרת יום הסביבה (9.6), העלה ח"כ דב חנין בקריאה טרומית את הצעת החוק התייעלות אנרגיה במבני ציבור, שנועדה להתמודד עם משבר האקלים. המטרה היא לגרום להפחתת השימוש באנרגיה במבני הציבור קיימים ובבנייני ציבור חדשים.

הוסכם כי תשובת השר וההצבעה יתקיימו במועד אחר.

ביטול הפטור לסלולאריות בהקמת אנטנות

הצעת חוק נוספת שהעלה ח"כ חנין בקריאה טרומית במסגרת יום הסביבה, שבה והציגה על שולחן הכנסת את הדרך לביטול הפטור הקיים לחברות הסלולאריות, המאפשר להן להקים אנטנות ללא בקשה לרישיון בנייה וללא ידיעת הדיירים. גם במקרה זה הוסכם, כי תשובת השר וההצבעה יתקיימו במועד אחר.

סמכויות פיקוח של המשרד להגנת הסביבה

הצעת חוק שלישית במסגרת יום הסביבה, שיזם ח"כ חנין, נועדה להרחיב את סמכויות הפקחים של המשרד להגנת הסביבה, ולהתאימן לסמכויות שניתנו לפקחים העירוניים. גם במקרה זה סוכם שתשובת השר וההצבעה יתקיימו במועד אחר.

לבנון עלולה לשוב למעגל האלימות

המפלגה הקומוניסטית הלבנונית סבורה, כי המדינה עלולה לשוב למעגל האלימות, שכן תוצאות הבחירות לפרלמנט, שנערכו ב-6.6, רק העמיקו את האיבה בין חלקי החברה - כך מסרה **מרי נאסיף-דאבס**, האחראית לקשרים הבינלאומיים, בתום ישיבה של הוועד המרכזי של המפלגה, שנערכה בשבוע שעבר ודנה בתוצאות הבחירות.

לדברי הקומוניסטים הלבנונים, "השיח העדתי והדתי במהלך מערכת הבחירות, וההתערבות הגוברת של מדינות זרות (ארה"ב, סוריה, אירן וישראל) בבחירות ובתוצאותיהן – תורמים להעמקת המשבר. לכך יש להוסיף את ההשלכות המקומיות של המשבר הקפיטליסטי, הפוגע קשות בכלכלת המדינה".

הקומוניסטים הלבנוניים מגדירים את המנצחים הפרו-אמריקאיים ואת המנוצחים הפרו-סוריים והפרו-אירניים כמייצגים של שני מגזרים של הבורגנות הלבנונית. בהקשר זה אמרה נאסיף-דאבס: "לשני מגזרי הבורגנות ולמפלגותיהם אין כל חלופה לקיטוב הדתי והעדתי הקיים ולמשבר הקפיטליסטי העולמי. חרף חילוקי הדעות, הם מוסיפים לתמוך בפילוג העדתי והדתי הקיים, המשרת היטב את האינטרסים שלהם, ואף את ההפרטות, המבוצעות בהתאם לדרישות קרן המטבע הבינלאומית".

הוועד המרכזי ביקר את עצמו על ההחלטה להציג מועמדים קומוניסטים בבחירות, הנערכות על בסיס עדתי:

"היינו הראשונים שיצאנו נגד שיטת בחירות המבוססת על החלוקה העדתית והדתית, והמשרתת את הסדר הפוליטי והחברתי הקיים. לצערנו, טעינו טעות טקטית קשה, בעת שהחלטנו להציג את המועמדים שלנו בבחירות. היינו צריכים להמשיך במאבק ללא פשרות נגד ה'שיטה'. שילמנו מחיר כבד בגלל טעות זו: הנציגים שלנו לא נבחרו, נחלנו מפלה אלקטוראלית ונפגעה אמינותנו".

האופוזיציה קיבלה 55% מהקולות, אבל רק 45% מהצירים

בדיון בכנסת (10.6), העלה ח"כ **חנא סוייד** (חד"ש) את תוצאות הבחירות בלבנון ומשמעותן.

החוגים ששלטו בלבנון עד לבחירות זכו בבחירות הכלליות רק ב-45% מהקולות. אך בגלל שיטת הבחירות העדתית, עוותו התוצאות, וגוש השלטון זכה ב-55% מהצירים בפרלמנט. לעומת זאת, האופוזיציה זכתה ב-55% מהקולות, אך בגלל אותה שיטה מעוותת – רק ב-45% מהצירים. בהצביעו על נתונים אלה ציין סוייד, כי נחוצה הסכמה בין הקואליציה והאופוזיציה בפרלמנט הלבנוני, כדי לנהל את ענייני לבנון.

אשר לישראל, קרא סוייד לממשלת נתניהו לא להתערב בעניינים הפנימיים של לבנון ולא לסבך את העם הלבנוני במלחמה נוספת. במקום זאת, הציע סוייד שהממשלה תחזיר לשליטה לבנונית את חוות שבעא.

הימין והקומוניסטים התחזקו בבחירות לפרלמנט האירופי

בבחירות לפרלמנט האירופי, שנערכו ב-7 ביוני, בלטו כמה מגמות: מפלגות הימין התחזקו על חשבון החלשת הייצוג של המפלגות הסוציאל-דמוקרטיות; נרשם חיזוק מסוים של סיעת השמאל הרדיקלי בפרלמנט, המאגדת קומוניסטים וירוקים שמאליים; ושיעורי ההצבעה היו הנמוכים ביותר אי-פעם - רק 43% מבעלי זכות הבחירה.

המפלגות הסוציאל-דמוקרטיות הפסידו בבחירות כמעט רבע ממושביהן בפרלמנט. הממשלות בספרד, בבולגריה, בהונגריה, בלטביה, ביוון ובאירלנד, הסובלות קשות מהמשבר הקפיטליסטי העולמי, נענשו בידי הבוחרים במדינותיהן. מפלגות גזעניות, המטיפות שנאה למהגרים, ומפלגות ימין קיצוני צברו הצלחות באוסטריה, בהולנד, בהונגריה, בדנמרק, בסלובקיה ובפינלד.

מפלגת השמאל הגרמני "די לינקה" הגדילה את כוחה וזכתה ב-7.6% מקולות הבוחרים וב-9 מושבים בפרלמנט האירופי. בצרפת, הגדילה את כוחה חזית השמאל, בה שותפה המפלגה הקומוניסטית. היא השיגה 6.5% מקולות הבוחרים ו-4 מושבים בפרלמנט.

שתי רשימות השמאל באיטליה: גוש השמאל המאוחד, שהשיג 3.5% מהקולות, והרשימה האנטי-קפיטליסטית, שקיבלה 2.5% מהקולות, לא השיגו ייצוג בפרלמנט האירופי.

בספרד רצו בבחירות שבע רשימות שמאליות. אך רק גוש "השמאל המאוחד", לו שותפה המפלגה הקומוניסטית, עבר את אחוז החסימה עם כ-4% מקולות הבוחרים ושני נציגים בפרלמנט האירופי – בדיוק כפי שנרשם בבחירות הקודמות. בפורטוגל, במקביל למפלה של המפלגה הסוציאל-דמוקרטית השלטת, התחזק השמאל: "המערך השמאלי" (מאואיסטי-טרוצקיסטי) השיג 12% מהקולות ושלושה מושבים בפרלמנט, והחזית של המפלגה הקומוניסטית עם הירוקים השיגה 10% מקולות הבוחרים ושני מושבים.

המפלגה הקומוניסטית היוונית השיגה יותר מ-8% מקולות הבוחרים ושני מושבים בפרלמנט, והפכה המפלגה השלישית בגודלה ביוון. חזית סיריזה זכתה ב-5% מהקולות ובמושב אחד. אק"ל הקומוניסטית, שהיא מפלגת השלטון בקפריסין, גרפה יותר מ-35% מקולות הבוחרים ושני מושבים בפרלמנט.

בדנמרק זכתה מפלגת הימין הקיצוני ב-14.4% מקולות הבוחרים ובשני צירים. אך המערך השמאלי-ירוק הדני הקדים אותה עם יותר מ-15% מהקולות ושני מושבים. בצ'כיה, זכתה המפלגה הקומוניסטית ב-16 אחוזים מקולות הבוחרים וב-4 צירים בפרלמנט האירופי. מפלגות השמאל בשבדיה ובפינלנד השיגו כל אחת 6% מקולות הבוחרים ומושב אחד בפרלמנט.

אחמדי-ניג'אד שב ונבחר לנשיא

בבחירות שהתקיימו באירן בשבוע שעבר, השיג הנשיא המכהן אחמדי-ניג'אד 63% מהקולות, יריבו, מוסאווי, זכה ב-34% מהקולות. מפלגת טודה (קומוניסטים) קראה להצביע נגד אחמדי-ניג'אד, כלומר בעד אחד מיריביו. בעקבות הבחירות, יצאו לרחובות תומכי מוסאווי בהפגנות, בהן נטען, כי התוצאות זויפו בידי תומכיו של אחמדי-ניג'אד.

מצרים: עובדי הדואר מתארגנים

נציגים של 50 אלף עובדי הדואר במצרים הודיעו בשבוע שעבר במסיבת עיתונאים בקהיר על רצונם להקים איגוד מקצועי עצמאי, שלא יהיה קשור בפדרציית האיגודים שבשליטת הממשלה. עוד הם רוצים לפתוח בשביתה בדרישה לתוספת שכר. לאחרונה הוקם במצרים איגוד מקצועי עצמאי ראשון, של עובדי מערכת המס, והאיגוד החדש הביע תמיכה בדרישות עובדי הדואר.

העיר העברית הראשונה?

מאת **יהושע סימון**

בתור מי שגדל בתל אביב-יפו, לא הכרתי אף אחד מהאנשים שהגיעו לאירוע הראווה של העירייה לכבוד מאה שנים לעיר. המופע עצמו כלל חגיגה לקבלנים ולבעלי מכוניות (עם שירים כמו "מי יבנה יבנה בית בתל אביב"). לכבוד החגיגות נתלו פוסטרים של בניינים בשחור-לבן ועטפו פיגומים על בניינים אחרים שנמצאים בשיפוץ. מחווה זו הראתה עד כמה העיר הזו היא פנטזיה.

ככל שעובר הזמן וזכויות הבנייה הנאגרות במגירות היזמים נבנות כגורדי שחקים חסרי פרופורציה בלב בעיר, מתחוורת העובדה הפשוטה — שגם "העיר הלבנה", אותה פנטזיה על מהגרים שנאחזו במודרניות כזהות שלהם, היא רק סיפור כיסוי למגדלים; דרך מתוחכמת לספר לתל אביבים משהו אחד בזמן שהעיר שלהם נסגרת בפניהם והופכת לשוק ספקולציה נדל"ני.

כמי שמוצא את ימה של תל אביב מקור אדיר להנאה, גיליתי שבכל הקשור לרחצה במים, יש שני סוגים של ים — או שהוא מלוכלך ואז אי אפשר להבדיל בין המים לבין האשפה והזוהמה. או שהוא נקי, זאת אומרת שאפשר להבדיל בין המים לבין האשפה והזוהמה.

חגיגות המאה להולדת תל אביב, מזכירות את חגיגות המאה להולדת הקולנוע. ב-1998 הוחלט לחגוג ברחבי העולם 100 שנה לקולנוע למרות שהקרנה, צילום, צילום בתנועה והשילוב של כל אלה יחד היו כבר קיימים עוד קודם — אם אצל האחים לומייר או שרל-אמיל ריון בצרפת, או אצל הרמן קאסלר ותומס אדיסון באמריקה או אצל אוטומר אנשוץ ומקס סקלדנובסקי בגרמניה, או אצל איוון אקימוב ואלכסיי סמרסקי ברוסיה. האירוע שנבחר בעצם לחגוג ב-1998 היה מכירת כרטיסי הקולנוע הראשונה — זאת אומרת לחגוג את תיעול הפוטנציאל של הקולנוע כאמנות, כמייצר קהלים, ככלי חינוכי לאפיק אחד — מסחרי. וליתר דיוק לא לאפיק אחד אלא לנקיק אחד — כלי לייצור רווח. זו הייתה חגיגת המאה לקולנוע.

כך, חגיגת המאה לתל-אביב היא חגיגת ההגרלה של בעלי הנכסים. הרי נווה צדק ואחוזת בית, כרם התימנים ושכונת שבזי היו שם קודם. שלא לדבר כמובן על הכפרים הערבים והשכונות מחוץ לחומות יפו — מנשייה, סלמה, סומייל, ג'מסין שייח מוניס ועוד.

גם השם חגיגות העיר העברית הראשונה הוא לא מדויק — דיברו עברית בצפת, ביבנה ובירושלים עוד קודם. יותר מכל, אם זו חגיגה של העיר הלא-ערבית הראשונה, הרי יש מקום לחגוג את אלפי שנותיה של יפו — מאה שנים הן פסיק בחייה של העיר העתיקה הזאת.

ההוכחה הניצחת לעובדה שכוונת החגיגות להלל את הולדתה של העיר הלא-ערבית הראשונה היא פרויקט צילומי, בו נתבקשו תושבים לפתוח את אלבומי התמונות הפרטיים שלהם. הפרוייקט מוצג כתערוכת חוצות תחת השם "העיר הנגלית לעין". התמונות מוצגות בקופסאות אור ונראים בהן צובארי ולנדאו, ברקוביץ' וממן — זהו מה שמכונה פרויקט רב-תרבותי בו מוצג הפסיפס העדתי של תל-אביב (מבוני הנמל בשפך הירקון, לחוגגי העדלידע, לילדי הגן, לרוכלים וסנדלרים ושחקני שש-בש בקרן הרחוב). אבל הוא רב תרבותי במובן שהוא רב עם תרבות מקומית, שהיא חלק מתל אביב-יפו - התרבות הערבית. כל כולו הכחשה של ערביותה של תל אביב-יפו.

אין כאן רק תמיהה על הספירה המוזרה של מאה שנים להגרלה, אלא תמיהה על מה שנגלה לעין — הרי ניכר בתל אביב-יפו שהיא עיר מעורבת. השאלה הנשאלת היא, למה מתעקשים על החיבור שמתנוסס מעל כל נייר מכתבים וחשבון ארנונה של העירייה, כאשר המדיניות כולה חותרת להפרדה?

מחקר חדש של הביטוח הלאומי:

בגלל הפרת חוק שכר מינימום, יש יותר עניים

מחקר חדש של המוסד לביטוח לאומי, שפורסם בשבוע שעבר, בדק את השינויים שחלו בקרב ציבור העובדים בשל אי הציות לחוק שכר המינימום.

מנתוני המחקר עולה, כי הפגיעה בעובדים גדלה בעשור האחרון כתוצאה מעלייה בהפרת קיום חוק שכר מינימום. הנתונים מצביעים על פגיעה במרקם החברתי עקב עלייה בממדי העוני בשל עושק העובדים ואי הציות לחוק מצד המעסיקים.

לדברי מנהל מחלקת המחקר של הביטוח לאומי, ד"ר **דניאל גוטליב,** שנמנה עם צוות החוקרים, יחסי הכוח, השוררים בחברה הישראלית, משתקפים גם בהיבט זה. הוא הוסיף, כי עובדים צעירים מאוד, עולים חדשים, הכוללים בתוכם מרכיב ניכר של עובדים זרים, ערבים ונשים סובלים יותר מקבוצות אחרות מהעסקה מתחת לשכר המינימום. דפוס זה נותר קבוע על פני כל שנות המחקר.

מהמחקר עולה עוד, כי למעלה משליש מהעובדים העניים משתכרים מתחת לשכר המינימום. בקבוצה זו יש ייצוג בולט לעולים חדשים, לבעלי השכלה נמוכה, לעובדים במישרות חלקיות ולעובדים צעירים ביותר או מבוגרים ביותר. בקבוצות אלה, שיעור העניים גדל ביותר מ- 44%.

החוקרים מציינים, שהשכר לשעה של המשתכרים מתחת לשכר המינימום נמוך בלפחות 22%, בממוצע, מהשכר שאמור להיות משולם לשעה לפי החוק.

המחקר מתבסס על נתונים של השנים 1997 — 2007. לכן ניתן להניח, שהמצב היום, בימי המשבר הכלכלי, חמור אפילו יותר, וכי עלתה עוד יותר רמת אי הציות לחוק שכר מינימום.

נחתם הסכם קיבוצי ב"עוף העמק"

הסכם עקרוני בין רוכשי עוף העמק - רמי לוי ועמיר שיווק, לבין עובדי המפעל, נחתם ב-10.6 בתיווך ההסתדרות. החתימה על ההסכם הקיבוצי החדש מסירה מכשול עיקרי בדרך להצלת המשחטה באמצעות מכירתה ללוי, בעליה של רשת השיווק השקמה.

הצדדים הגיעו להסכם, במסגרתו הוחלט לשמור על גובה השכר של עובדי המפעל ולהעניק להם תנאי פנסיה משופרים ביחס לעבר. עוד הוחלט, כי מתוך 72 העובדים הקבועים, שעבדו במפעל, ייקלטו מחדש כ-60, ואילו הרוכשים החדשים יוכלו לפטר עד 12 עובדים בלבד. בכוונת הרוכשים לחזור ולהעסיק גם את 300 הפועלים הזמניים, שעבדו במפעל.

זכויות הוותק של העובדים יישמרו לצורך תשלום דמי חופשה והבראה, והם יקבלו פנסיה מקיפה: גם עובד שיתפטר יקבל פיצויים. עוד נקבע בהסכם העקרונות, כי שני הצדדים יקיימו מו״מ מזורז עד לחתימת הסכם מפורט.

מוטי סער, יו״ר ועד העובדים, מסר, כי ״במלחמה על הבית שמרנו על פרנסתם של העובדים. מדובר בהישג להסתדרות ולעובדים, שנחתם הסכם קיבוצי״.

אולם למרות החתימה על ההסכם, הוועדה למכירת נכסים במשרד רשם האגודות השיתופיות החליטה בסוף השבוע שעבר לדחות את ההחלטה על מכירת המשחטה, משום שקבוצת רמי לוי לא העמידה ערבויות מספיקות לכך, שהמפעל יישאר עסק חי ולא ייסגר משיקולי נדל״ן.

עובדי עיריית עיר הכרמל הפגינו נגד הלנת שכרם

עשרות עובדים הפגינו ב-10.6 בפתח המתנ״ס בדלית אל כרמל במחאה על הלנה ממושכת של שכרם. חמש מאות עובדי העירייה ב״עיר הכרמל״ שבפירוק, המאגדת את הכפרים עוספייה ודלית אל כרמל, ערכו שביתת אזהרה בת יום אחד במחאה על כך, שלא קיבלו משכורת מזה ארבעה חודשים בשל גרעון, המסתכם ב-70 מיליוני שקלים.

פיטורים של פועלים פלסטינים בברקן

סניפי האיגודים המקצועיים הפלסטינים בסלפית ובקלקיליה התערבו לאחרונה למען פועלים ופועלות, שפוטרו ממפעל טקסטיל גדול באזור התעשייה בהתנחלות ברקן. עשרות הפועלים פוטרו, לאחר שלא הסכימו לבטל תביעה שהוגשה בשמם באפריל 2008 לבית הדין לעבודה בתל-אביב. בתביעה, שסכומה מגיע למאות אלפי שקלים, נדרש המפעל לשלם להם הפרשי שכר מינימום וזכויות סוציאליות. בנוסף, התלוננו העובדים על שעות עבודה ארוכות, אבק, קור עז, ואי כיסוי לתאונות ופגיעות בעבודה. מאז הגשת התביעה, לוחץ הקבלן הפלסטיני על הפועלים לבטל את תביעתם, ומבטיח העלאת שכר למי שיסיר את שמו מהתביעה.

כמה פועלות, שהפסיקו את עבודתן במפעל והקימו מתפרה בכפר ברקין, דיווחו, כי הקבלן פתח נגדן במסע הסתה ואיים שישרוף את המתפרה.

הסכם עבודה ברש"ת: העלאת שכר וקיצוץ בזכויות העובדים

לאחר משא ומתן שנמשך כשנה וחצי, חתמו ב-11.6 הנהלת רשות שדות התעופה (רש״ת) וועד הטכנאים והמהנדסים, המייצג 260 עובדים, על הסכם עבודה חדש לשנתיים וחצי. ההסכם אושר כנדרש ע״י מועצת רש״ת, הממונה על השכר באוצר וההסתדרות.

במסגרת ההסכם, תינתן תוספת שכר מדורגת במשך שלוש שנים, אך קוצצו זכויות: בוטלו חלק מההטבות הנלוות לעובדי הדרוג וינותק הקשר בין העובדים לגמלאים. כמו כן הוסכם על שינויים לרעה, המכונים ״גיבוש מבנה ארגוני, המותאם למשימות הרשות בשנים הקרובות״.

דיון בסחנין על הסרת המצור מעזה

דיון ציבורי, ביוזמת ״קול אחר בגליל״, בקריאה להסרת המצור מעל עזה, יתקיים ביום ד׳, 17 ביוני, בשעה 19.30 באולם מרכז איגוד ערים לאיכות הסביבה בסחנין.

ברב-שיח ישתתפו: ח״כ ד״ר עפו אגבריה (חד״ש); סלימאן א-שאפעי, כתב חדשות ערוץ 2 בעזה; עו״ד פאטמה אלעג׳ו; לובנה מסארווה; יריב פטישי ושמוליק מרזל. מנחה: סייד אחמד.

תחרות עיצוב סמל לאירועים לציון 90 שנה למפלגה הקומוניסטית בארץ

ועדת ההכנה לאירועים לציון 90 שנה לייסודה של המפלגה הקומוניסטית בארץ מודיעה בזאת על

תחרות עיצוב סמל גרפי לאירועים.

הצעות נא לשלוח במייל info@maki.org.il

המועד האחרון לקבלת הצעות: 15.7.09

הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת״א

ביום ו׳, 26 ביוני, בשעה 13.00

כדורגל ופוליטיקה

דיון בהשתתפות עיתונאים וחוקרים

לאחר הדיון – טורניר כדורגל

בשבת, 27 ביוני, בשעה 17.30

רטרוספקטיבה לתומר וברק היימן

בימאים של סרטי תעודה

בשעה 20.30 – **שיחה עם הבימאים**

ת״ד 26205, ת״א 61261, טל׳ 03-6293944, פקס 03-6297263, info@maki.org.il

אתר מק״י : www.maki.org.il , אתר חד״ש : www.hadash.org.il